

Nyhetsbrev – FoU-rum funktionshinder/socialpsykiatri, nr 2, 2023

Välkommen till nyhetsbrevet – hoppas du kan hitta något som är av intresse för dig. Sprid gärna till dina arbetskamrater, till brukare, närstående eller andra som du tror kan vara intresserade av lite nyheter på temat funktionshinder och socialpsykiatri. Och har du tips på sådant som du tycker borde finnas med på nästa nyhetsbrev är du välkommen att maila mig på maria.klamas@fyrbodal.se

TIPS OCH TRIX

- **Viggens kioskvagn i Trollhättan**

I Trollhättan finns en daglig verksamhet ”Viggen” som har en kioskvagn som de besöker vård- och omsorgsboende med. Läs mer här, där Norah, Camilla och Alexandra berättar om sitt jobb [Viggens kioskvagn – skapar en fin relation mellan ung och gammal - Trollhättans stad \(trollhattan.se\)](#)

- **Korttids i Mollösund**

Nu byggs ett nytt korttidsboende i Mollösund, Orust kommun. Du kan läsa mer om det via länken [Nytt korttidsboende skapas i Mollösund | Orust kommun](#). De har också ett Instagram-konto som de gärna vill att ni följer, där heter de mollosunds_korttid

- **Lagotton Malte är kommunanställd som besökshund**

Han är anställd av kommunen och hans arbetsuppgift är att sprida glädje och trygghet. Han har fyra ben och en svans. Möt Malte – Trollhättans första anställda besökshund. Under tio veckor, en dag i veckan, har Malte och hans matte Camilla Jansson gjort sin praktik på den dagliga verksamheten Viggen i Trollhättan. Hon är utbildad sjuksköterska och jobbar inom LSS. Här finns en länk till en radiointervju med Camilla och Malte [Hunden Maltes arbetsuppgift: Sprida glädje och trygghet - P4 Väst | Sveriges Radio](#)

- **Hunden Bonus hjälper människor i svåra situationer**

Terapihunden Bonus är nyanställd i Lysekils kommun. Han jobbar tillsammans med sin hundförare Camilla Andreasson Berg i resursteamet på socialt stöd och hjälper barn och vuxna i samband med en kris eller vid utredningar. Läs mer om Bonus här [Bonus hjälper människor i svåra situationer - Lysekils kommun](#)

- App från Grästorp – habiliteringsersättning

Grästorp har utvecklat en app med fokus på habiliteringsersättningen. Läs mer här: [Habiliteringsersättning via nyutvecklad app - Startside \(grastorp.se\)](https://grastorp.se)

- BOET – digitalt verksamhetsstöd för LSS-boende

Boet är ett **digitalt verksamhetsstöd** som underlättar både för den som bor och för den som jobbar på ett LSS-boende. Du kan läsa mer här: [Boet - Digitalt verksamhetsstöd för LSS-boende \(boetech.se\)](https://boetech.se)

- Broschyr för nya i Sverige

Myndigheten för delaktighet (MFD) har tagit fram en broschyr för nya i Sverige på nio språk som visar på vilka stöd och hjälpmedel en kan ansöka om när en har en funktionsnedsättning. Du hittar dem att ladda ner här [Broschyr för migranter med funktionsnedsättning - MFD](#)

- Dejtingtips för personer med autism

Det kan vara kul att dejta men också krävande. Att förstå och tolka andra är inte lätt för någon, än mindre om du har autism. Nu finns det en dejtinghandbok för personer med autism. Via länken kan du läsa och lyssna till författarna och psykologerna Sofia Asplund och Lisa Nordenstam samt Hanna Danmo från Autism Sverige som testläst boken [Dejtingtips för dig med autism \(habilitering.se\)](#)

- Elevernas kamp ledde till namnbyte för särskolan

Den 2 juli byter särskolan namn till anpassad skola. Det är två elever som har drivit frågan om namnbytet, Rasmus Westlund och Leo Lust, som båda har gått i särskola. Mobbning och utanförskap låg bakom deras vilja att byta benämning. Läs mer här [Elevernas kamp ledde till namnbyte för särskolan – Skolvärlden \(skolvärlden.se\)](#)

- Tavla - Första hjälpen psykisk hälsa

På tavlan finns stödet för en medmänsklig närvaro; tala, fråga, lyssna och respektera och med en QR-kod med länk till professionella vårdkontakter. Du kan läsa mer om Helena Reje som tagit fram denna tavla här [Medmänniskan - den psykiska hälsans viktigaste resurs - Ledarskap - HRnytt](#) och du kan beställa tavlorna här, där finns också en film om tavlan [TAVLAN | Always Mind](#)

- Vardagsstöd med mera

På sidan "Pedagogiskt Perspektiv" finns böcker och annat material att köpa/ladda ner. Text finns böcker om vardagsstöd. Böckerna om Vardagsstöd är utformade för att huvudpersonen

ska kunna vara delaktig i kartläggningen och planeringen av sitt vardagsstöd. Förhoppningen är att det ska hjälpa många huvudpersoner att göra sina röster hörda och kunna sätta ord på vad de behöver stöd med i sin vardag, och samtidigt underlätta arbetet med kartläggning och planering av stödsatser för huvudpersonens omgivning. Du hittar mer att läsa och hur du beställer böcker och material här [Böcker & material - Pedagogiskt Perspektiv](#)

- [Sprillans ny bok ”Autism och sinnesintryck”](#)

Autism Sverige ger ut bok för att öka förståelsen för autism och sinnesintryck. Många med autism blir utmattade av sinnesintryck. För att öka förståelsen i samhället och skapa igenkänning för de som berörs ger Autism Sverige ut en bok om sensorisk känslighet. ”Autism och sinnesintryck” kommer i juni 2023. Läs mer här: [Ny bok om autism och sinnesintryck \(habilitering.se\)](#)

- [Hjälpmedel vid sensorisk känslighet](#)

Ljud, ljus och dofter finns överallt. Vi använder ständigt våra sinnen för att tolka och förstå vår omvärld. För att det ska fungera väl behöver vi också ha förmågan att anpassa de olika sinnesintrycken utifrån olika situationer. Har man en över- eller underkänslighet för sinnesintryck kan man använda olika hjälpmedel för att minska stress och oro. Via länken får du några exempel på saker du kan köpa själv i handeln [Hjälpmedel vid sensorisk känslighet \(habilitering.se\)](#)

- [Grunden startar fackförening](#)

Riksföreningen Grunden startar nu upp Sveriges första fackförbund för funktionsnedsatta med daglig verksamhet. En fråga som står högt på agendan är rätten till semesterersättning och de vill sätta press på politikerna. – Vi vill ha samma rättigheter som alla andra, säger Malin Asztély Andrén, medlem i Grunden. Du kan läsa mer om Grundens satsning samt se en film via denna länk [Grunden startar fackförening – första i Sverige för personer med funktionsvariationer | SVT Nyheter](#)

PODDAR, YOUTUBE-KANALER & FILMER Å SÅNT

- [Godnattboken hjälper personer med demenssjukdom att somna](#)

Att lägga en eller två minuter på att läsa en godnattdikt kan vara ett effektivt sätt att lugna personer med demens. Lydia Renström har skrivit ”Godnattboken” med över 60 dikter, som hon dessutom har spelat in på olika språk och dialekter. Det började med att Lydia Renström, som jobbar med personer med demenssjukdom, ville säga något fint till dem på kvällen, då växte det fram dikter. Du kan läsa mer om Lydia och hennes Godnattbok här [Godnattboken](#)

[hjälp personer med demenssjukdom att somna \(e-pages.dk\)](#) och vill du lyssna till hennes dikter finns de på Youtube här [Godnattboken - YouTube](#)

- Info och filmer om insatsen kontaktperson

Här hittar du information om insatsen kontaktpersoner [Kontaktperson enligt LSS - Kunskapsguiden](#) och här hittar du filmer om insatsen kontaktperson [Filmer om insatsen kontaktperson - Kunskapsguiden](#)

- Suicidprevention i Åmål

Här finns en film där Åmål berättar om hur de jobbar med suicidprevention [Åmåls arbete med suicidprevention - YouTube](#)

- Barnrättssnack – om Ågrenska

I podden "Barnrättssnack" fokuserar detta avsnitt på Ågrenska. Där får du höra varför Noah tjatat på Åsa och Linus att bjuda in Ågrenska sen typ en evighet tillbaka Och varför alla barn älskar Ågrenska. Gästerna i detta avsnitt, Cecilia Stocks och Samuel Holgersson, berättar om den viktiga familje-ön och Linus delar minnen från världens roligaste sommarjobb. Du hittar avsnittet här [85 Ågrenska, ett önskeavsnitt. - Barnrättssnack | Lyssna här | Poddtoppen.se](#)

- Bli vuxen med IF i podden "Funka olika"

I fyra program får vi möta Sharon 29 år och Mattias 35 år som har diagnosen lindrig intellektuell funktionsnedsättning (IF). Vi får följa dem genom skoltiden och fram till livet i dag. De berättar om vägen till acceptans, utsatthet och vill att alla ska få kunskap om IF för att krossa fördomar. Du hittar programmet här [Bli vuxen med IF \(habilitering.se\)](#)

- UR om gymnasievalet, jobb och IF

I serien "Sista terminen i nian" följer UR en klass i särskolan under deras sista termin på högstadiet. Serien handlar om deras förberedelser, tankar och känslor inför gymnasiet. UR har även gjort serierna "Elin, Alvin och vuxenlivet" som handlar om att vara ung med IF samt "Jag jobbar" där vi möter sex yrkesarbetande med IF. Du hittar avsnitten från UR här:

[Praktik | Sista terminen i nian på grundsärskolan | UR Play](#)

[Diagnoser | Elin, Alvin och vuxenlivet | UR Play](#)

[Jag jobbar | UR Play](#)

PROJEKT ATT HÅLLA KOLL PÅ

- **Levla upp**

Afasiförbundet har beviljats medel till ett projekt de kallar "Levla upp". Det är ett spelprojekt där de ska ta fram ett digitalt språkstimulerande spel. Personer med afasi hamnar ofta i ett vakuum när samhällets rehabiliterande insatser tar slut samtidigt som man har ett fortsatt stort behov av språklig träning. Träningen måste vara rolig och ge möjligheter att känna att man kommer vidare trots sina språkliga svårigheter. Därför vill man då satsa på detta språkstimulerande spel. Du kan läsa mer om projektet här [Levla upp beviljat! – Afasiförbundet i Sverige](#)

UTBILDNINGAR, INSPIRATIONS DAGAR ETC.

Här nedan ser du de utbildningar och inspirationsdagar som är aktuella för tillfället inom området funktionshinder/socialpsykiatri. Det finns fler utbildningar etc. som arrangeras via Fyrbodals kommunalförbund så kolla gärna på: [Kommande kurser - Fyrbodals kommunalförbund](#) så du inte missar något som är intressant för dig.

- **Inspirationsdag "Lågaffektivt bemötande"**

I höst den 6 oktober på Quality Hotel i Vänersborg anordnar vi (igen) en dag på temat "Lågaffektivt bemötande med fokus på vuxna inklusive äldre". Även denna gång är det Jennie Linde som håller i föreläsningen. Du kan läsa mer och anmäla dig via länken [Inspirationsdag: Lågaffektivt bemötande med fokus på vuxna - Fyrbodals kommunalförbund](#)

- **Inspirationsdag "Nära relationer, vänskap, kärlek och sexualitet"**

Den 18 oktober på Quality Hotel i Vänersborg anordnar vi en inspirationsdag på temat "Nära relationer, vänskap, kärlek och sexualitet". Håll utkik på vår hemsida där inbjudan snart kommer att vara på plats [Kommande kurser - Fyrbodals kommunalförbund](#)

- **Svårbemästrad epilepsi**

Ågrenska ger en kurs i september på temat svårbemästrad epilepsi i vardagen. Läs mer och anmäl dig här: [Svårbemästrad epilepsi i vardagen – Ågrenska – Ett nationellt kompetenscentrum för sällsynta hälsotillstånd och andra funktionsnedsättningar – NOT FOR COMMERCIAL USE \(agrenska.se\)](#)

- **Vattendans – seminarium 14 september**

I detta webinarium får du veta vad vattendans är och vad det kan betyda för personer med flerfunktionsnedsättning och deras anhöriga. Vattendans är en ny metod som kombinerar vattnets egenskaper med dans, musik, rörelseglädje och interaktion. Metoden har skapats för att ge tillgång till en hälsofrämjande aktivitet för personer med flerfunktionsnedsättning. Den har utvärderats i ett forskningsprojekt där flera effekter har studerats såsom stress, spasticitet, välbefinnande och interaktion. Många positiva resultat har framkommit och publicerats i vetenskapliga artiklar. Läs mer och anmäl dig här [Vattendans – en våg av glädje | Nationellt kompetenscentrum anhöriga \(anhoriga.se\)](https://www.nationellt-kompetenscentrum-anhoriga.se/)

- **Kommunikationskarnevalen**

Den 24:e och 25:e oktober kan du gå på "Kommunikationskarnevalen". Den går av stapeln i Göteborg. Dagarna är fyllda av spännande föreläsningar om den senaste forskningen på årets tema: "Bygga språk med AKK - att möjliggöra dialog". Läs mer och anmäl dig via länken [Kommunikationskarnevalen: Kommunikationskarnevalen 24-25 oktober 2023 \(trippus.net\)](https://trippus.net/)

- **Certec informerar "universell utformning, inkludering, mångfald och teknik"**

Här kommer tips om en kostnadsfri konferens på temat "universell utformning, inkludering, mångfald och teknik" som går av stapeln den 19 oktober. En kan delta antingen digitalt eller fysiskt på plats. Det är Certec som ger denna konferens och den brukar vara riktigt bra. Årets seminarier tar bland annat upp inkluderande krisplanering, att gå från inkluderande till nonkluderande design, användandet av situationskort för inkluderande undervisning, och hur medvetna radbrytningar i text kan underlätta för personer med lässvårigheter. Det är kostnadsfritt att delta. Mer info och anmälan via länken [Certec informerar 2023 | Certec \(lth.se\)](https://lth.se/)

- **AKK utbildning Socialstyrelsen**

Du har väl inte missat att det finns en kostnadsfri digital basutbildning på temat AKK (Alternativ och kompletterande kommunikation) tillgänglig via Socialstyrelsen. Utbildningen vänder sig främst till personal inom LSS-verksamheter, men är öppen för alla. Utbildningen innehåller information om bilder och tecken som alternativ till tal samt information om kommunikativa rättigheter och stödjande strategier. Du hittar utbildningen här [Ny utbildning inom Alternativ och Kompletterande Kommunikation - Socialstyrelsen](https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/utbildning/akk-utbildning)

- **Utbildningsmaterial för att öka kunskap och medvetenhet om betydelsen med social gemenskap**

Människor dör i förtid på grund av ofrivillig ensamhet. Forskare på Högskolan i Skövde har därför tagit fram ett utbildningsmaterial som ska öka kunskapen och medvetenheten om

vilken betydelse social gemenskap har för vår hälsa. Utbildningsmaterialet består av en inspelad föreläsning och en enkel rapport som sammanfattar det viktigaste att känna till om ofrivillig ensamhet och betydelsen av social samvaro. Materialet är anpassat för att kunna användas vid kortare insatser som till exempel en arbetsplatsträff eller en halvdag på jobbet. Du hittar filmen och rapporten här [De vill bryta ensamheten som dödar | Högskolan i Skövde \(mynewsdesk.com\)](https://mynewsdesk.com)

- **Interkulturell kompetens**

6 oktober ger Göteborgsregionen en kurs på temat ”interkulturell kompetens”. Den ges på plats i Göteborg och den är öppen även för deltagare utanför Göteborgsregionens kommuner. Förmågan att kunna samarbeta över kulturgränser och skapa förståelse mellan människor med vitt skilda bakgrunder är idag en nyckelkompetens för medarbetare och ledare. Från den här kursen är tanken att du ska få med dig nya modeller för att förstå interkulturalitet samt verktyg för att agera konstruktivt i kulturmöten. Läs mer här [Interkulturell kompetens, 6 oktober | Göteborgsregionen \(GR\) \(goteborgsregionen.se\)](https://goteborgsregionen.se)

- **Psykisk ohälsa hos personer med intellektuell funktionsnedsättning**

Den 12 oktober ger Göteborgsregionen en kurs på temat ”psykisk ohälsa hos personer med intellektuell funktionsnedsättning. Den är öppen även för deltagare utanför Göteborgsregionens kommuner. Det är Margareta Lunde-Martinsson som håller i kursen. Hon tar bland annat upp på vilket sätt en brukare kan visa att han eller hon har ångest och du får kunskap om symptom, behandling och bemötande av personer som har en intellektuell funktionsnedsättning. Läs mer här: [Psykisk ohälsa hos personer med intellektuell funktionsnedsättning | Göteborgsregionen \(GR\) \(goteborgsregionen.se\)](https://goteborgsregionen.se)

- **Att bli äldre med intellektuell funktionsnedsättning**

Den 5 december ger Göteborgsregionen en kurs på temat ”Att bli äldre med intellektuell funktionsnedsättning” det är Margareta Lunde-Martinsson som håller även i denna utbildning och den är öppen för kommuner utanför Göteborgsregionen. Mer information hittar du här [Att bli äldre med intellektuell funktionsnedsättning | Göteborgsregionen \(GR\) \(goteborgsregionen.se\)](https://goteborgsregionen.se)

- **Webbutbildning ”Förebygga suicid – om bemötande i socialtjänsten”**

Socialstyrelsen har tagit fram en webbutbildning ”förebygga suicid – om bemötande i socialtjänsten”. Den handlar om hur du som arbetar inom socialtjänstens olika områden kan samtala med människor som mår psykiskt dåligt och kan ha suicidal tankar. Utbildningen består av texter, filmer och ljudfiler som du hittar här [Nytt stöd för att möta personer med tankar på suicid - Kunskapsguiden](https://www.suicidguiden.se)

PSYKISK HÄLSA

- Tre forskare argumenterar för att stora institutioner för psykiskt sjuka inte återskapas

I denna artikel argumenterar tre forskare för att stora institutioner för psykisk sjuka inte ska återskapas, de ger också tips för hur man ska komma till rätta med de brister som finns i dag i stöd och vård till personer med psykisk ohälsa. [”Stora institutioner för psykiskt sjuka ska inte återskapas” - Dagens Medicin](#)

- Nytt kunskapsstöd om självvald inläggning

Självvald inläggning, SI, är en metod under utveckling. För att säkerställa att omhändertagandet blir mer jämlikt och patientsäkert finns nu ett nationellt kunskapsstöd med rekommendationer för den som vill införa, alternativt utveckla, metoden. Stödet tydliggör vad SI är för typ av insats och hur den kan och bör erbjudas utifrån bästa tillgängliga kunskap. [Heldygnsvård, tvångsvård och självvald inläggning - Socialstyrelsen](#)

- Samlat material om psykisk hälsa och ohälsa

På kunskapsguiden har man nu samlat material om psykisk hälsa och ohälsa. Där finns kunskap för dig som möter människor i ditt arbete, från de myndigheter och andra aktörer som har ansvar för området. Du hittar också alla de teman om psykisk hälsa och ohälsa som finns på Kunskapsguiden. [Psykisk hälsa och ohälsa - Kunskapsguiden](#)

- Psykisk hälsa handlar om livet

Psykisk hälsa handlar om hur du mår och trivs i vardagen och om din förmåga att hantera livets upp- och nedgångar. Här kan du lära dig mer om vad som påverkar hur du mår psykiskt och vad du kan göra för att må bättre och hur du kan stötta andra [Folkhälsomyndigheten - Folkhälsomyndigheten \(dinpsykiskahalsa.se\)](#)

- Psykisk hälsa hos unga

Hur är den psykiska hälsan bland unga i Sverige idag? Man har gjort en stor kartläggning där man lyfter ungas egna röster om psykisk hälsa, deras behov och möjliga utvecklingsområden från samhällets sida. Du hittar rapporten här [Kartläggning visar hur normer, krav och sociala](#)

[relationer påverkar ungas psykiska hälsa — Folkhälsomyndigheten](https://www.folkhalsomyndigheten.se/relaterade-tema/relationer-paverkar-ungas-psykiska-halsa)
([folkhalsomyndigheten.se](https://www.folkhalsomyndigheten.se))

FORSKNING, RAPPORTER ETC

- [Medelålders och äldre med autism får oftare skador och sjukdomar](#)

Äldre och medelålders personer med autism löper en kraftigt ökad risk för skador och flera fysiska åkommor som typ 2-diabetes, blodbrist, hjärtsvikt och KOL. Det framgår av en studie från Karolinska Institutet. Du kan läsa mer om detta här: [Medelålders och äldre med autism får oftare skador och sjukdomar - | forskning.se](#)

- [Kommunala riktlinjer för LSS-insatser](#)

I våras kom en ny rapport på temat ”Kommunala riktlinjer för LSS-insatser”. Det är Ola Segnestam Larson och Magnus Tideman som genomfört studien. Den nya studien tittar på om kommunala riktlinjer blivit fler över tid och om de innebär begränsningar för enskilda personers rättigheter. Via denna länk hittar du rapporten och även en filmad presentation av studien [Ny studie om kommunala riktlinjer för LSS-insatser - Autism Sverige](#)

- [Vanligt med avslag på ansökan om LSS-boende](#)

Antalet avslag på ansökningar om boende enligt LSS varierar stort mellan landets kommuner. I ett 30-tal av landets kommuner avslogs minst hälften av ansökningarna förra året. Dessutom minskar insatser och stöd till familjer med barn som har en funktionsnedsättning. Det visar nya analyser i årets lägesrapport om insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning. [Vanligt med avslag på ansökan om LSS-boende - Socialstyrelsen](#)

- [Unga vuxna som har intellektuella funktionsnedsättningar ofta uteslutna](#)

Alla medborgare behöver kunna göra sina röster hörda. Lagar och policydokument i samhället betonar att alla medborgare bör inkluderas. Men i verkligheten utesluts många gånger unga vuxna som har intellektuell funktionsnedsättning. I avhandlingen ”Inflytande och delaktighet av unga vuxna som har en intellektuell funktionsnedsättning, i lokalsamhällets sociala arenor och demokratiska processer” undersöker Jenny Rosendahl, Specialpedagogiska institutionen, Stockholms universitet, både hur unga vuxna som har intellektuell funktionsnedsättning förvärvar medborgarskap och hur de upplever inflytande och delaktighet i en kommuns demokratiska processer såväl som i fritids- och kulturaktiviteter. Det centrala resultatet är att

de här unga vuxna upplever ett utanförskap och inte ser sig som inkluderade i på lika villkor som andra medborgare i samhället. De beskriver att de upplever svårigheter med att få inflytande. Den personliga friheten är begränsad för unga vuxna som har intellektuell funktionsnedsättning, berättar Jenny Rosendahl. Du hittar avhandlingen att ladda ner här: [Unga vuxna som har intellektuella funktionsnedsättningar ofta uteslagna - Stockholms universitet](#)

- Ungdomarna som blev mer ensamma när pandemin tog slut

Vissa barn och unga fick äntligen de anpassningar de behöver, tack vare covid-19-pandemin. Men de fördelar som uppstod i och med den påtvingade digitaliseringen verkar i många fall redan ha gått förlorade. En stor undersökning från norska "Unge funksjonshemmede" visar att hela 40 procent upplever att deras sociala liv försämrats sedan pandemin tog slut. Läs mer här [Här är ungdomarna som blev mer ensamma när pandemin tog slut | NVC \(nordicwelfare.org\)](#)

- Äldre med intellektuell funktionsnedsättning – gruppen växer

Det finns en ny rapport från projektet "Gott Liv". Projektet har samlat kunskap och tagit hjälp av seniore experter som själva har en funktionsnedsättning. Det finns även metodstöd för flytt och pension. [Gott liv som äldre med intellektuell funktionsnedsättning | SKR](#)

NYHETSBREVET

Nyhetsbrevet ges ut av FoU-Socialtjänst och ansvarig är Maria Klamas. Har du något du vill ha med på nyhetsbrevet? Eller andra kommentarer, tips eller funderingar? Välkommen att kontakta mig på maria.klamas@fyrbodal.se